

BILAG C3

Dani Rodrik: ”Den gamle liberale verdensorden er død. Den nye behøver ikke blive grim.”

Berlingske. 18.3.2022. Uddrag.

Dani Rodrik er økonom og professor ved Havard University.

Ruslands invasion af Ukraine er dødsstødet for den »liberale« verdensorden, der har eksisteret siden afslutningen af Den Kolde Krig.

Den verdensorden, vi nu lægger bag os, hvilede på den præmis, at verden kunne lade økonomiske interesser sprede velstand og begrænse konflikter.

Men hvor det var frimarkedsøkonomer, der formulerede den gamle verdensordens oprindelige narrativ, er det nu andre, der vil forme den kommende verdensorden. Og de maler ikke et kønt billede: En verden med nulsumskonkurrence mellem stormagter, hvor nationale sikkerhedshensyn, en uundgåelig usikkerhed om modstandernes bevæggrunde og fraværet af en global ordenshåndhæver for det meste vil føre til konflikt fremfor samarbejde.

Det ville være frygteligt, hvis dette var det eneste alternativ til de uforløste forventninger fra den »liberale verdensorden«. Men det er det heldigvis ikke. Det er muligt at skabe en fremgangsrig og stabil verdensorden og samtidig være realistisk i forhold til konkurrencen mellem stormagter. Men om vi kan opnå dette, vil afhænge af, hvordan landene forfølger deres nationale sikkerhedsmål, og af de historier, de fortæller om sig selv og deres modstandere.

Man kan mene, at noget i stil med sikkerhedsdilemmaet var i spil i optakten til Ruslands angreb på Ukraine.

Men meget af denne forklaring, og tanken om sikkerhedsdilemmaet i det hele taget, afhænger af, hvordan lande tænker på deres nationale sikkerhedsmål, og hvor effektive deres alternative mekanismer for at opnå dem er.

Lige så vigtige er de historier, som stormagter fortæller sig selv om deres hensigter, og hvordan andre opfatter dem. USAs og Europas politiske beslutningstagere opfatter på den internationale arena sig selv som gode og velmenende aktører. Men når de taler om en »regelbaseret international orden«, glemmer de, at den verdensorden er bygget til at pleje deres egne landes interesser og overser også deres egne overgreb på den.

Denne følelse af exceptionalisme forstærker sikkerhedsdilemmaet, fordi det ikke levner meget plads til andre magters legitime sikkerhedsbetyrninger, når vestlige lande øger deres militære tilstedeværelse og udøver økonomiske indflydelse.

Men der er ingen grund til at formode, at sikkerhedsdilemmaet ikke kan tæmmes. Det er muligt for stormagter at have nationale sikkerhedshensyn, som ikke er så offensive. Det er også muligt for dem at kommunikere deres intentioner og betænkeligheder bedre for at mindske misforståelser og opnå en grad af samarbejde. Den nye verden behøver ikke at blive grim.